

Avdelningen för systemanalys, försörjningstrygghet och statistik

Yttrande angående remiss av utkast till förordning om högkostnadsskydd för elkunder som är konsumenter

Energimyndighetens ställningstagande

Rysslands krig mot Ukraina har under senaste året haft en stor påverkan på energipriserna i Europa och svenska elkunder har mötts av höga elpriser. Till följd av de prisskillnader som uppkommit mellan elområden i Sverige har Svenska kraftnät fått överintäkter, avsedda att användas för att bygga bort flaskhalsar gällande överföringskapacitet, som vida överstiger deras praktiska möjlighet att göra det. Energimyndigheten anser därmed att det är skäligt att återföra dessa till konsumenterna. Samtidigt riskerar en finansiell ersättning till elkunder baserat på deras elanvändning att minska effektiviteten i elsystemet och ta bort den styreffekt som prissignalen har i en bristsituation.

Energimyndigheten bedömer att det givet regeringens tydligt uttalade ambition om ett snabbt utbetalande av de s.k flaskhalsintäkterna till de i förslaget utpekade målgrupperna och i detta sena skede av beslutsprocessen inte finns något större utrymme att påverka högkostnadsskyddets utformning.

Energimyndigheten vill däremot framföra följande som kommer att vara av vikt för att möta den ansträngda energisituation som vi ser i såväl Sverige som inom hela EU.

Det går inte att utesluta att regeringen även i framtiden kan komma att vilja finansiera åtgärder till stöd för elkunder för att mildra effekterna av höga elpriser. I sådana fall att överintäkter från överbelastning som härrör från tilldelning av kapacitet mellan elområden eller från tak för marknadsintäkter från elproduktion kommer att fördelas till elanvändare vill Energimyndigheten belysa kriterier som är av vikt att ta hänsyn till.

- Att finansiering av åtgärder utformas så att det inte leder till en ökad elanvändning hos kunderna vid höga priser då priset signalerar en knapphetssituation i marknaden.

- Att en utvärdering av åtgärdens förmåga att mildra effekterna för de kunder som drabbats hårdast av de höga elpriserna samt andra följd effekter genomförs och resultaten omhändertas i utformandet av eventuella framtida insatser.
- Finansiering bör även i betydande omfattning bidra till en omställning till smartare och mer resurseffektiva lösningar inom såväl hushåll som företag för elanvändning och uppvärmning dvs riktas till åtgärder som leder till en effektivare elanvändning och gör kunder bättre rustade för höga elpriser i framtiden.

Enligt Europeiska rådets krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna ((EU) 2022/1854) ges enligt artikel 10 möjligheter att finansiera åtgärder för att främja elkunders investeringar i energieffektivitet.

Energimyndigheten har tidigare föreslagit ett stöd (*Framtidens elektrifierade samhälle*, ER 2021:28) som möjliggör för elkunder att lättare styra sin elanvändning. Installation av styrutrustning i stor skala hos Sveriges elkunder skulle skapa försättningar för ökad flexibilitet och möjlighet till minskade elkostnader för kunderna. Dessutom kan det ge förutsättningar för ökad flexibilitet i elsystemet, minskade effektoppar, ökad försörjningstrygghet samt ha en dämpande effekt på elpriset. Utformningen av en sådan åtgärd bör utredas skyndsamt, något som Energimyndigheten redan har föreslagit att regeringen ger myndigheten i uppdrag att göra.

Dessutom föreslår Energimyndigheten - i syfte att stärka och utöka informationsspridningen till konsumenterna om hur man såväl kortsiktigt som långsiktigt kan påverka sin egen elanvändning och därmed stå bättre rustade för denna vinter och framöver - att det på Försäkringskassans webbplats för information om högkostnadsskyddet även hänvisas till Energimyndighetens webbsidor med råd kring att minska, effektivisera och flytta elanvändning.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Robert Andrén. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningschefen Gustav Ebenå, chefsjuristen Rikard Janson samt enhetscheferna Mathias Normand och Maria Westrin. Föredragande har varit enhetschefen Martin Johansson.

Robert Andrén